

17 maart 2011

Maandelijkse cijfers over de werklozen en niet-werkende werkzoekenden van het CBS en UWV

Samenvatting

Het CBS (Centraal Bureau voor de Statistiek) en UWV publiceren maandelijks in een gezamenlijk persbericht gegevens over de werkloosheid. Het CBS publiceert over de *werkloze beroepsbevolking* en het UWV publiceert over de *niet-werkende werkzoekenden*. Tussen de cijfers van het CBS en UWV bestaat een overlap, maar er zijn ook verschillen. Daarom kunnen de cijfers niet zonder meer met elkaar vergeleken worden.

Zo zijn niet-werkende werkzoekenden afkomstig uit de administratie van het UWV en is de werkloze beroepsbevolking gebaseerd op een steekproefonderzoek van het CBS.

De omvang van de niet-werkende werkzoekenden is aanzienlijk groter dan die van de werkloze beroepsbevolking. Ook de opbouw van de werkloze beroepsbevolking en de niet-werkende werkzoekenden verschilt. De werkloze beroepsbevolking kent relatief veel vrouwen en jongeren. Daarentegen zijn onder de niet-werkende werkzoekenden ouderen sterker vertegenwoordigd. In dit artikel wordt uitgelegd hoe beide cijfers geïnterpreteerd moeten worden, wat de verschillen zijn en welke relatie tussen de cijfers bestaat.

Wat is het nut van de verschillende cijfers?

De werkloze beroepsbevolking geeft weer hoeveel mensen daadwerkelijk een substantieel aantal uren per week willen werken, dat wil zeggen direct beschikbaar zijn voor een baan van ten minste 12 uur per week en daar ook actief naar op zoek zijn (de direct beschikbare en actief zoekende arbeidsreserve). Als in dit artikel over werklozen wordt geschreven, wordt daarmee de werkloze beroepsbevolking bedoeld.

Bij het UWV worden (niet-werkende) werkzoekenden geregistreerd die op zoek zijn naar (ander) werk. Personen die een WW- of een WWB uitkering ontvangen zijn verplicht zich in te schrijven bij het UWV. Vanuit deze invalshoek geeft de samenstelling van het bestand niet-werkende werkzoekenden ook inzicht in de situatie op de arbeidsmarkt (de geregistreerde arbeidsreserve).

De werkloze beroepsbevolking en de niet-werkende werkzoekenden zijn “werkloosheids” indicatoren, die elk hun eigen nut en gebruiksmogelijkheden hebben en elkaar ook aanvullen. Gaat het bijvoorbeeld om actuele cijfers voor specifieke doelgroepen uitgesplitst naar regio, beroep of opleidingsniveau dan kan men gebruik maken van de cijfers over de mensen die ingeschreven staan bij het UWV. Om de (werkzame en werkloze) beroepsbevolking in beeld te brengen zal de voorkeur uitgaan naar mensen die zich daadwerkelijk op de arbeidsmarkt aanbieden, los van het feit of ze staan ingeschreven bij het UWV.

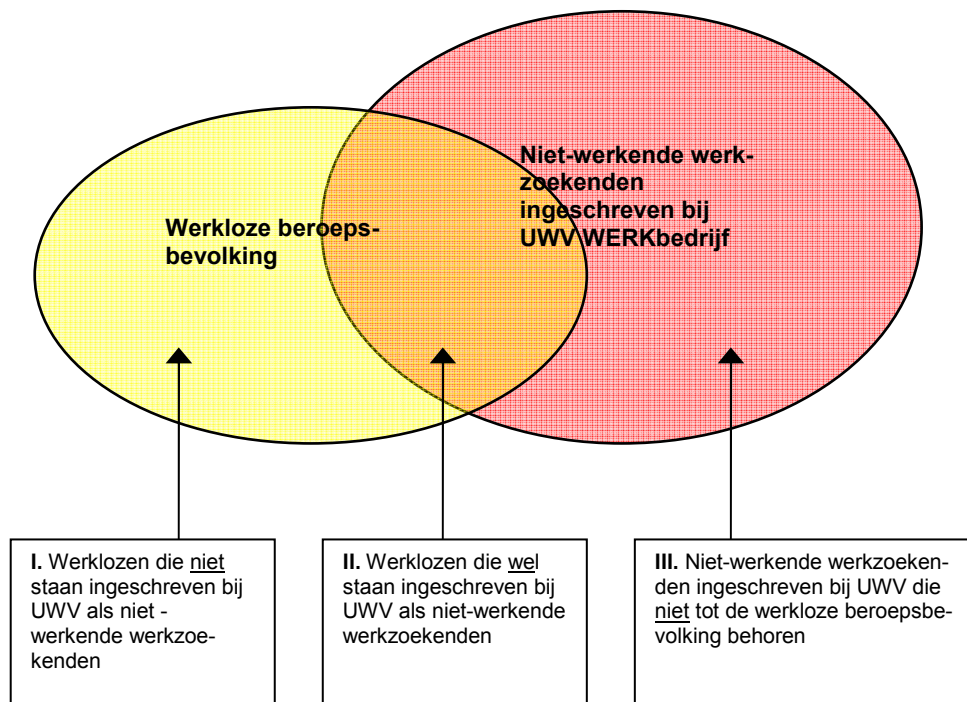
Tabel 1: Wat zijn de belangrijkste verschillen en overeenkomsten in definitie?

CBS: Werkloze beroepsbevolking	UWV: Niet-werkende werkzoekenden
Niveau 2010: 426 duizend personen	Niveau 2010: 499 duizend personen
Op basis van een steekproef uit de bevolking	Op basis van registratie van inschrijving
15-64 jarigen	15-64 jarigen
- nu zonder werk (of met werk voor minder dan twaalf uur per week), - <i>actief</i> op zoek naar betaald werk (twaalf uur of meer per week) - op korte termijn beschikbaar	- nu zonder werk (of met werk voor minder dan twaalf uur per week) - als werkzoekend ingeschreven zijn bij het UWV.

Waarom gezamenlijk publiceren?

Tot 2004 publiceerde het UWV rond de 15e dag van de maand en het CBS één of enkele dagen later. Omdat het verwarrend is kort na elkaar met verschillende cijfers over hetzelfde thema te komen, hebben het CBS en UWV ervoor gekozen om met ingang van januari 2004 op dezelfde datum te publiceren. Met ingang van 17 december 2009 publiceren beide organisaties de gegevens in een gezamenlijk persbericht.

Schematisch overzicht van de relatie tussen de werkloze beroepsbevolking en de niet-werkende werkzoekenden

Bron: CBS, UWV.

Om de relatie tussen de werkloze beroepsbevolking en de niet-werkende werkzoekenden te beschrijven worden drie groepen onderscheiden:

- I. *Welke werklozen staan **niet** ingeschreven bij UWV als niet-werkende werkzoekenden?*
Hierbij gaat het voor een groot deel om mensen die geen uitkering (kunnen) krijgen en zich daarom niet melden bij UWV. Dit zijn vooral vrouwen, waaronder herintreders, en jongeren. Ook jongeren die een bijbaantje of vakantiebaantje zoeken doen dat veelal niet via UWV.

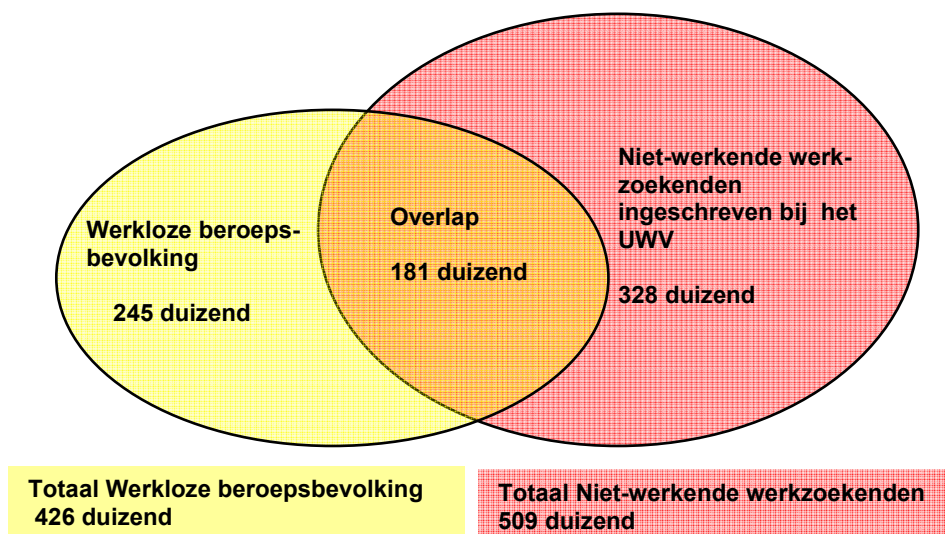
II. *Welke werklozen staan **wel** ingeschreven bij UWW als niet-werkende werkzoekenden?*
 Dit is de overlap tussen de werkloze beroepsbevolking en de niet-werkende werkzoekenden. Hierbij gaat het om mensen die werk willen van twaalf uur of meer per week, beschikbaar zijn, actief zoeken en ook ingeschreven staan bij UWW.

III. *Welke niet-werkende werkzoekenden staan ingeschreven bij UWW en behoren **niet** tot de werkloze beroepsbevolking?*
 Deze grote groep bestaat uit drie verschillende categorieën. Ten eerste de mensen die (tijdelijk) werk hebben van twaalf uur of meer per week, maar zich nog niet hebben ingeschreven bij het UWW.
 Ten tweede mensen die niet direct beschikbaar zijn voor werk van twaalf uur of meer per week. Dit zijn bijvoorbeeld bij UWW ingeschreven die in een re-integratieproject zitten of een opleiding volgen om ze (beter) geschikt te maken voor de arbeidsmarkt. Daarnaast zitten in deze groep ook de personen die werk zoeken voor minder dan twaalf uur per week.
 Ten derde de mensen die niet actief zoeken. Dit zijn veelal mensen die een vrijstelling van de sollicitatieplicht hebben vanwege hun persoonlijke situatie. Ook zitten in deze groep ontmoedigen die geen baan (meer) zoeken.

Hoeveel mensen zitten er in iedere groep?

In 2010 behoorden gemiddeld 426 duizend mensen tot de werkloze beroepsbevolking en 509 duizend tot de niet-werkende werkzoekenden.¹ De overlap tussen de werkloze beroepsbevolking en de niet-werkende werkzoekenden (groep II) was 181 duizend.
 Van de werkloze beroepsbevolking stonden 245 duizend personen niet ingeschreven als niet-werkende werkzoekenden (groep I).
 Het aantal niet-werkende werkzoekenden die niet tot de werkloze beroepsbevolking behoren (groep III), bedroeg 328 duizend in 2010.

Schematisch overzicht met aantallen personen behorend tot de werkloze beroepsbevolking en de niet-werkende werkzoekenden, 2010

¹ Het getal van 509 duizend niet-werkende werkzoekenden in deze alinea wijkt af van het ‘officiële’ nww-gemiddelde zoals getoond in tabel 1. Dit verschil wordt veroorzaakt doordat bij het berekenen van de overlap een peilmoment wordt gehanteerd. Als peilmoment wordt de middelste dag van de maand gekozen (de 15^e van de maand). Het UWW publiceert alle personen die in een maand ingeschreven zijn geweest.

Is er verschil tussen mannen en vrouwen?

De verdeling naar geslacht binnen de werkloze beroepsbevolking en de niet-werkende werkzoekenden is nagenoeg gelijk, maar de overlap tussen beide groepen is bij de mannen groter dan bij de vrouwen. Vrouwen zoeken vaker naar werk zonder zich daarbij in te schrijven bij het UWV. Dit geldt vooral voor herintredende vrouwen die geen recht hebben op een uitkering.

Is er verschil in de leeftijdsopbouw?

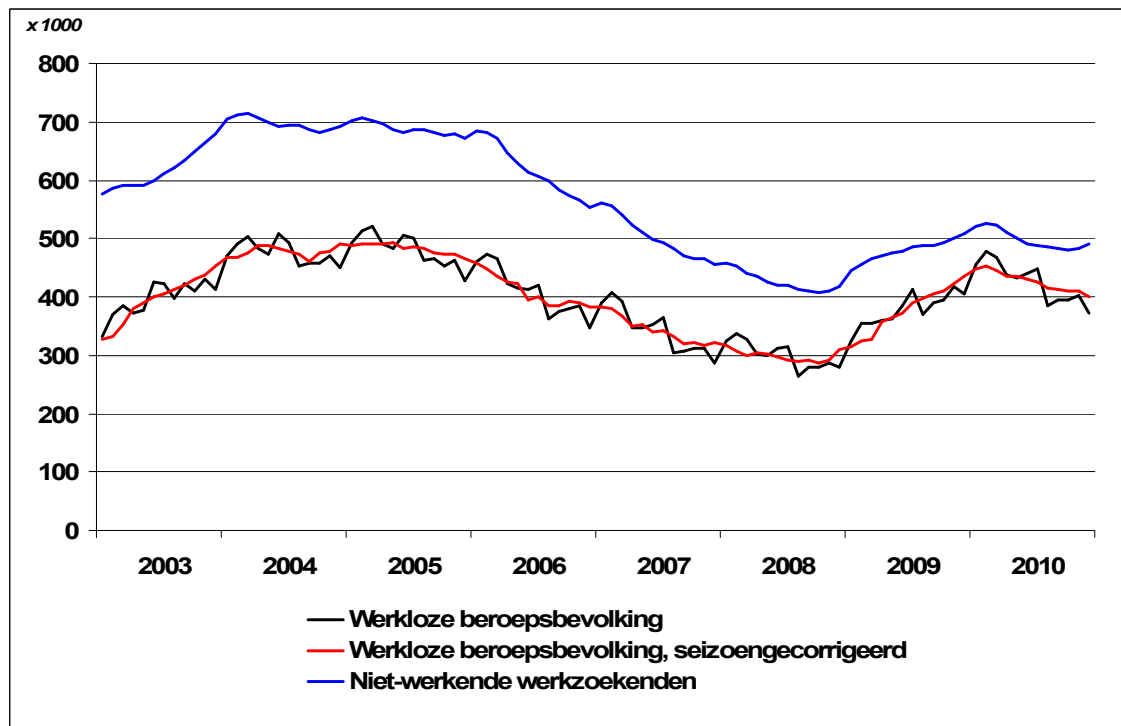
Er zijn verschillen in de leeftijdsopbouw van de werkloze beroepsbevolking en de niet-werkende werkzoekenden. Het aandeel jongeren in de werkloze beroepsbevolking is groter dan het aandeel jongeren onder de niet-werkende werkzoekenden (aandelen in 2010 respectievelijk 24 en 8 procent). Bij de 45-64 jarigen is het beeld andersom: het aandeel ouderen is in de werkloze beroepsbevolking lager. In 2010 bedroeg het aandeel 45-plussers in de werkloze beroepsbevolking 34 procent en onder de niet-werkende werkzoekenden 48 procent.

Hoe zit het met de seizoeninvloeden?

Het niveau en de ontwikkeling van de werkloosheid is gevoelig voor seizoeninvloeden. Daarom publiceert het CBS seizoengecorrigeerde maandcijfers. Het seizoenpatroon in de cijfers over de werkloze beroepsbevolking verschilt van dat in de cijfers over de niet-werkende werkzoekenden. Vooral in de zomerperiode is een verschil zichtbaar. De werkloze beroepsbevolking is dan tijdelijk hoger, terwijl het aantal niet-werkende werkzoekenden juist wat lager ligt. Schoolverlaters en jongeren op zoek naar een vakantiebaan zijn dan op zoek naar werk, vaak zonder zich in te schrijven bij het UWV. In de wintermaanden komen beide reeksen hoger dan gemiddeld uit, onder andere omdat er dan minder werk is in seizoensgevoelige bedrijfstakken als bouw, horeca en landbouw.

Globaal genomen laten de voor seizoeninvloeden gecorrigeerde werkloze beroepsbevolking en de niet-werkende werkzoekenden dezelfde ontwikkeling zien. In grote lijnen kan gesteld worden dat een stijgende werkloosheid zich ook vertaalt in een toenemend aantal inschrijvingen als niet-werkende werkzoekende.

Werkloze beroepsbevolking, maandcijfers (incl. seizoengecorrigeerd) en niet-werkende werkzoekenden, 2003-2010

Wat is het verschil in de maandelijkse uitsplitsing van de cijfers?

Het CBS publiceert over de werkloze beroepsbevolking maandcijfers uitgesplitst naar geslacht en leeftijd.

Het UWV publiceert maandcijfers van de voorafgaande maand over niet-werkende werkzoekenden, uitgesplitst naar onder meer geslacht, leeftijd, beroep, opleiding, regio en duur.

Meer weten?

Het CBS publiceert over de werkloze beroepsbevolking maandcijfers in het gezamenlijke persbericht en via StatLine, de elektronische databank op de CBS-website (www.cbs.nl).

UWV publiceert maandcijfers van de voorafgaande maand over (niet-werkende) werkzoekenden in het gezamenlijke persbericht en in de 'Nieuwsflits Arbeidsmarkt'. Via de website www.werk.nl (tabblad UWV WERKbedrijf, Arbeidsmarkt) publiceert het UWV meer gedifferentieerde gegevens onder andere naar regio.

Bas van den Elshout (CBS), Cor Jacobi (UWV) en Johan van der Valk (CBS), Sociaaleconomische trends, 2008, aflevering 3, p. 46-53. Werklozen versus niet-werkende werkzoekenden; verschillen, overeenkomsten en gebruiksmogelijkheden.

S. de Vries (CBS), J. van der Valk (CBS), S.C.H.H.L. Lucassen (CBS) en A. Bouman (UWV), 2003, Sociaal-economische maandstatistiek oktober 2003, p. 18-22. Staan werklozen ingeschreven als niet-werkende werkzoekenden?